

ОБИЧАЈИ И ВЕРОВАЊА У СЕЛУ ВРАНИЋ КОД БАРАЈЕВА

ЂУРЂЕВДАН

Идемо беремо млечнику, плетемо венчиће. Ујутру на Ђурђевдан иде се у мајалук, некад су то ишли, музика, па играју коло доле код чесме. Бере се онај багрен, трн и врба. Ми смо то (врбу) стављали у прозор. Венчићи се стављају учи-Ђурђевдана на капију. То стоји на капији. То сачека Ђурђевдан. А ујутру се иде у мајалук и то се беру гранчице од врбе, од трна и од багрема. И то ставимо у прозор. И то стоји тако и после се баца. Трн је од вештица. Као то због вештица, то стављају на прозор да не би због деце мале, тако као деца - вештице. Какве вештице, да л има то да л нема, бога питај. (*Шта вештица уради деци?*) Па, као ето, дави га. Све остане модро, све. Знаш кад су причали за, ту код једног комшије, стално су јој, далеко било, мрела деца. Каже - од чега мреду, као дави и вештица. Да л то било да л није, тако су причали. (*Да ли и мора дави децу?*) То не знам, то ако је то. Ноћница. То ноћница кажу. Па исто је то као вештица, ноћу кад дође. Мој муж је то доживљавао. Док се није био још оженио. И он је спавао ту. И онда каже дође ноћу и тек чује он, прозор отвори се, као кад отвориш прозор, онда новине на столу, чује се, лепршају новине, лепршају и онда почне, од ногу почне нешто да га стеже, само ти одузме моћ. Стеже, стеже, иде редом и онда сав клонеш. И онда ко кад те неко увати овако, дави, дави и ти не мож да се помериш. Покојна моја свекрва она ишла у Баћевац код неке жене, тамо ј била нека баба која је гасила неку воду. Да му као то скине да не би више. Јок, опет она долазила. Па му онда рекла она да ставља тај трн глогова на прозор да, као, не би. Па му рекла да узме маказе и овако да и раскречи, знаш, маказе и тако да држи. И кад то чује да он склопи. И он је то радио и није успео. Опет га давила. И онда кад јутру устанеш, каже, то и моја мама једном доживела, каже све тако мо-

дро буде, ко шљиве. Све по теби. За то се ставља тај глог. И због крава су нешто, покојна Љуба, она је кад дође, учи-Ђурђевдана ишла, брала млечнику. Млечнику је брала, знам, и стављала око лонца што музе краву. Исплету венчиће и ставе око лонца да би имало више млека. Само на Ђурђевдан кад музе и после се скине. (*Када се учи Ђурђевдана иде у њиву, да ли се нешто носи?*) Крстићи, да. Јесте, јесте и то. Носу се у жито и у лук. И у башту, у жито, у лук. У сваку њиву се ставља. И оне крстиће од лешника, леске. То се ставља на капије. Тај венчић и тај крстић. То дрво, онако, па се расече, па се увуче, овако се то направи. Ово се засече овде и ово се завуче и тако то буде. (*Ко то прави?*) Људи, старији овде наши. Мој девер некад направи, ко било. А жене венчиће. (*Да ли их олећу неком вуницом?*) Па вуницом, па лакше вежеш. Или протураш оно само на крају само вуницом и ставиш цветиће, ко оће да украси. То стоји док само не падне. Не дирамо то. Ја никад га нисам дирала, то не дирам никад. Само што некад ови мангуши поскидају с капије па побацају. То су скидали учи-Ђурђевдана ноћу, они поскидају с капије и побацају. То су раније де има девојка неудата и момак нежењен, онда мењају те капије. Ми једно јутро устали, скину оне шарке, скину капијице и однесу и баце. (*А код које девојке носе?*) Зависи, они знају ко се с ким забавља. Нама су однели и ставили, тамо смо нашли код Живкине капије. Ми јутро устали и нема капије. Куку, реко, што однеше капију, а знаш колко кошта гвоздена капијица да се направи, сачувај Боже. Јао, реко, де ли је капија, ми трк тражи свуд редом, кад они тамо. А то се ваља, као то је, ето. Они (младићи) ноћу иду, скитају, онда то скину и баце. Колко пута нама се то десило. И другима, исто све, није важно ко.

ИВАЊДАН

На Ивањдан, па ништа, на Ивањдан само исплетемо учи-Ивањдана оно жуто, знаш, оно цвеће. То исплетемо и ставимо три главице белог лука и она бела трава, као бобичице има горе. Е, тако ставимо три главице лука,

три тога и овако оно жуто цвеће, исплетемо и ставимо на кућу. На кућу, на кров. Ми нисмо на кров никад, него ставимо овако, ја обично ставила тамо код олука, а некад ставим на број, де има број, па ту има ексер и тако ставим. Ја на кров, од Ђурђевдана баџим на кров, а од Ивањдана качим на кућу. Док само не спадне. *(Када иду да беру?)* Учи-Ивањдана, предвече овако. Одеш, набереш поподне, одма и ставиш. Није то Бог зна шта, то зачас се исплете и готово, ставиш.

ПОКЛАДЕ

Па, јесте, за Покладе било. Чиче за Беле недеље. Па то су се и сад правила деца. Па то младићи и девојке, ко оће, они, знаш, гардеробу обуку без везе, туђу, или дугачко, широко, преврну. Ставе капе неке, ставе оне маске овако од картона се направи, па се исече, само колко да виду. Ова се деца сад нагаврила. Сва се била угаврила. Само остану очи. Онда узму штап, једна узме цегерић, онако на руку, онај цегерић плетени, као корпица, натури на руку, и тако иду. Све три штап. Сад су три девојчице биле, баш из нашег краја. Иду од куће и шта им ко да. *(Шта се обично даје?)* Па, јаја. Паре, јаја. Раније су давали сланине, колаче, шта ко има. *(Шта говоре кад дођу?)* Говоре: Добар дан, каже: Добар дан! и стоји и чека да му даш. Певају они путем кад иду, а овако: Добар дан! Бела недеља се то звало. Чиче, бела недеља, направу се, и тако су ишли. *(Да ли су ишли око Божића?)* Нису. Само за ово. Исто и они (одрасли) правили се, ишли, скупе јаја и после скупе се на једно место, то испрже и поједу и баш и брига. Некад су и јахали коње за те чиче. Па кад се обуку мушкарци у жене, а жене у мушкарце. Е, после рата је то забрањено. Било је забрањено. Сад не брани нико. Ретко се праве, ето то три девојчице се правиле, она се једна направила мушко, оне две у женско. Ето, ретко то се прави.

ДЕЧИЈИ ФОЛКЛОР

Чула сам оно кад, како су се звале те што су певале: Сеј лук! Сучице! Знам да су то причали кад се сеје лук: Сеј лук! Сучице! Тако се то нешто звало. Оно кад дође пред пролеће, кад треба да се сеје лук, онда почну те тичице да певају, кажу то су те. Да л су то сенице биле? Сучице, сеј лук су их звали. *(А кад дође рода?)* Причали биће топлије, дошле роде. Отоплиће. *(Кад деће нађе њужа штиа му њева?)* Пушти пуже рогове. *(Кад се види дуѓа на небу, штиа се онда мисли?)* Стаће киша. Ено дуге сад ће стати, сад ће сунце огрејати! Знам да је то било. Знам кад смо ми били деца, па чувамо овце и онда пада киша, пада и ми да л да терамо кући, а нећемо, ено је дуга, сад ће киша стати. И ми тако вичемо.

ГРАД

Кад наиђе облак црни и град, онда одбрајање неко, моја свекрва је викала дављенике, поименце виче: Маро, ил како се већ ко зове, те који су се удавили: Вуците облаке на Саву! Вуците облаке на Саву! Покојна Наталија кад је била и она дође овако, стара била жена, и дође ту код мене, то је нека стрина од мога мужа, сећам се једном поче град баш, а она била ту. И она узме соли и нож и избаци напоље. Па реко, зашто то бацаш, каже - да стане град. А моја свекрва, а то сам чула и од бабе покојне, чим почне град оне су одбарајале тако те, викале, али само ко се удавио. Само те дављенике.

ХЛЕБ

(Да ли се носи нешто на њиву кад се иде њрви њућ да се сеје?) Сад носимо флашу пива. А некад погача, вино, литар вина, печено пиле, ја сам то носила годинама. Кад идемо да сејемо жито никад нисмо ишли без погаче, и то ону, сељачку погачу са бикарбоном. Одма сипаш соли бикарбоне и замесиш то и одма печеш.

И напарамо около све виљушком, овако. И избоцкамо тако. Тако смо ми правили ту погачу, таман посла да се-јемо без. То нико није тео да посеје жито без тога, раније. (А за коју се још прилику месила погача без квасца?) Па, месила је се, далеко било, кад неко умре, али није боцкано то тако. Није се шарало. И месило се кад се носи повојница за дете, ал се шарало. (А како се шарало за деце?) Исто тако. Само неко намаже жуманцетом, а неко неће - каже оће да буде швалер или швалерка. (А за задушнице?) За задушнице се не меси погача. За задушнице се месу крсташи. То дође четвртасто тако, а овде дођу издужени крајеви. То ј за задушнице. То су крсташи, тако су звали, крсташи. То се намени код куће, не носи се на гробље. Не знам да л се који носи на гробље. Ал то се намени код куће за мртве све. На пример ко је коме умро у породици, у кући. И на крају које не зна, они кажу - за незане. Та једна. Колко има мртви, умрло, из куће толико то направи. И плус једну је л има раније које не памтиш. Ко је раније умро, од старина. То се намени, и по једна свећица, то намењују стари људи. Ја то никад нисам намењивала. Моја свекрва је то намењивала. Ја носим на гробље, или купим леб, или направим лепчић као лепињицу и понесем на гробље и свећице тамо запалим. (Шта се после ради са њим крсташима?) Поједе се. То је леб обичан, од квасца.

БОЖИЋ

(Какви су се хлебови месили за Божић?) Па, и ја месим. Месим, овако дође округло, као лепињица једна. И све овако, као кад иштипаш. Е тако умесим једну за кокошке, једну умесим за свиње, једну за овце, ћурке, патке, све по једну. Све су те исте. (А како их зовеш?) Па, то се зове кокошарица, свињарица, овчарица и тако то, знаш. То ти је за живину и за свиње. А умесим као волове. Ето тако, као краве, волове. Некад смо месили по двоје, сад не. Ја сад умесим само једне. То као упарожени волови, као некад кад се парожило. Кад се волови у јарам. (Упрегну?) Да. Све се то направи. Овде се ставе

као лоптице. Направиш лоптице од хлеба и ту ставиш и овде ставиш, то ти је као палице. А овде на средину се стави као ружица, исто од хлеба, овако се направи парче па се то искреста и онда то дође као ружица. Ту између. Све се то прави од теста. Тако све то дође, ко ова свеска. (Свеска малоџ формија). Мож да направиш колко оћеш. А шта ће толико, после се баци тај хлеб, не мож да се поједе. Тако смо правили некад краве, а направимо и волове. Ја сад не, ја сад направим само једне, ја и сад немам краве и направим тако једне. А исто се направи овако, виш, овако се направи ораница, то дође као на дуж и онда овако дође, све тако дође. То је као ораница. То је као земља. И ту дође та ружа. Опет та ружа од теста, а ово дође све овако преко. То се расече ножом. Расечеш ножом и оно се расцвета. И онда се направи још колач. Овако округло и ту се стави оно слово. Има слово мало, а има велико. Ја имам то мало. Па ставим пет. Пет слова ја ту ставим. На средину и овде, видиш, овако стави се на тај колач. И овде ставим босиљак. Е, то се сече на Божић. То сечемо на Божић. То се расече, окрене се са позадине, па се на четворо расече. И онда сипа се мало вина и онда муж или од деце неко, ко је ту, обично мушка деца ако су ту, ако нису, онда ко је, нема везе. И онда се окреће на десну страну. Окренеш једном, то се овако, како је оно колач овако, па се то расече, онда се оно разврати и овако се стави. Окреће се тако, окреће и у једну страну љуби једно, а ову другу љуби друго. (Прејоловљено?) Дабоме. Није скроз. И онда опет се окрене и опет онај што је љубио овде, он љуби сад овде. А онај што је овде, он љуби овде. И то тако трипут се окрене. А стави се прво свећа. Ставимо у сито, у кукуруз, тај кукуруз што се увече спреми да се ујутру баца, оно што се виче: Христос се роди! Па се у то стави тај колач, стави се свећа, запали се на Божић и онда тај колач, то се исече, и онда се сломије, после се молимо Богу, окадимо то све. И окади се печеница, окади се кућа, овце, све живо шта имаш окадиш, и децу и све. И Оченаш прочитамо. Ако неко не зна напамет, прочитамо. А увече уочи Божића уноси се онај бадњак и слама. У сламу се мету ораси, онда ставиш бомбоне, све, и идемо око куће и пијучем ја с децом.

Око куће. Пију, пију, пију! Као, ја квочка а оне пилићи. И око куће тако одемо. Обиђемо трипут. (*Ко сече бадњак?*) Па, ко било. Некад нам неко донесе. Девери ми ишли. Они иду њима секу и одсеку и мени. Увече скува се пребранац учи-Божића и испечемо дулек и посно се направи пребранац. И онда се на ову ораницу, ту увече пре вечере, стави се ораница, па онда деца са газдом, са домаћином, окрећу ово. Знаш, у круг окрећу. На пример говеда како се звало: „Ајс, ајс”, то се терају говеда као по ораници, као да се оре. Кокошке: „Иш, иш”, свиње: „Са, са”, знаш, како то обично зовемо. То се све на тој ораници, тако, окреће. А сламу ставимо испод стола. А раније нису то стављали него су стављали, напуни се слама, то стави у средину, а седне се около, на земљу. То кад смо били мали. Сад ја ставим сламу испод, а све то на столу. А раније смо то све овако на средину и са тога једемо, са тог џака. Ставе неки чаршаф и тако једемо. Пребранац, испече се дулек. Сад пеку и рибу и свашта. (*А шта се кувало за Божић?*) Свашта. Купус. Шта ко имо. Печеница је била. (*Где се њекла њеченица?*) Мој тата је пеко у фуруну. Имо је фуруну увек. Ретко је на ражњу пеко. (*Прасе или овца?*) Може ко шта оће. Мој деда није волио, ја нисам волила и тата ретко клао. Имали смо овце, ал тата ретко клао. Увек смо практиковали свиње че да кољемо. А за ручак правили се колачи, то су биле ваннице, или штрудла се направи, кисео купус, супа, пиле смо пекли, кокошку или пиле свеједно, то је обавезно, мама уреди, и знам да смо кокошку целу, па смо и њу пекли. И стављале се оне мале ражњиће, исто као ражњиће, да има оне ракљице и то ставимо кроз пиле. И знам сутра дан, кад извадимо то, тај ражњић и ставимо у ограду овако, забадали смо. Каже баба да то треба, каже: Забадам вранама, свракама, нокте, ноге и кљунове! Као да не би правиле штету, да не би носиле јаја, да не би јеле кукуруз, тако по башти и све то. (*Значи њо се извади из њеченог њилеџа?*) Дабоме, тај ражњић. И онда се овако (усправно) забоду у ограду. Баш између тараба, онако се забоду. Забадам вранама, свракама, нокте, ноге и кљунове! Тако су они причали. Ја то сад не радим. (*Шта се ради са бадњаком?*) Ако има полагажник, онда

полажник јутру цара, или ако немам полагажника - ја. Мени сад деца. Онда цараш то и седнеш мало на сламу да би, као, кокошке снеле јаје, да би биле мирне, да не лутају. Да не разносе јаја. Кад све то прође, изцараш по ватри, онда се броји оно, знаш. Јутру кад устанеш или ако дође полагажник, онда он узме овако царач и отвори се ватра и он цара, и каже: Колико варница толико пилића, ћурића, пачића, свиња, оваца, а највише здравља и у газде пара! То тако полагажник кад ти јутру дође. И онда он седне мало. Извадиш мало из те сламе и он седне на ту сламу и после тај бадњак и ту сламу ја узмем у руку и овако, кад он устане, ја то узмем и однесем и ставим на родно дрво. (*Да ли домаћин ујутру иде код сџоке?*) То идемо, то је кукуруз, то се стави у сито учи-Божића. То узмем у шаку и сваком по мало дам. И кажем: Христос се роди! И код пилића, и код свиња, и код оваца, и свуд редом. Или ако идеш у комшилук, раније нису ишли, као не ваља да се иде, само полагажници. А сад иду. Онда бацнеш овако мало и кажеш: Христос се роди! (*А хлебови које сџе месили?*) То носи полагажник. Он добије овако један круг. То сам заборавила да кажем. То се исто тако намести, то дође овако, округло (шупље као ђеврек), има ту ружице три. И тако се направе те три ружице, од хлеба исто. То се издужи, истањи, онда се овако нареца, онда ставиш као ружицу. (*Како се њај хлеб зове?*) Колач за полагажника. А ово некад су стављали од кудеље, од повесме. То се звала повесма, она кудеља, она лепша, не оне кучине. И то се провуче овде, направи се тако да он може да стави или на раме или у руку (омча да може да се протури рука). Сад стављају конац, или од вунце, или од било чега. (*Чиме сџе га још даривали?*) Па, паре, некад се куповала кошуља, ако је женско блуза, паре, јаје. И купи му се нешто, било шта. (*Да ли њолажник доноси срећу?*) То је било некад, ако ти добро иде, значи добар ти је полагажник. Ако је стока, све у кући добро, значи добар полагажник. (*О њолажниковом колачу.*) Од повесме, и то се провуче и веже, на замку, не на мртвачки. Мртвачки се везује за мртваца. Мислим, конац или нешто кад везујеш, то се везује за мртваца. А за

нешто лепо и за радост се везује све на замку. Никад ништа не везујеш, ни детету, ни ништа на мртвачки.

МЛАД МЕСЕЦ

То кажу младица. Знам да је то, причали су, ако сеје-мо у башти, да се не сеје, тад трули. Немој да сејеш кад је младица, трули. Све то трули по башти ако сејеш на младицу, нарочито лук. Млада Петка има нека, то неко кога је болела глава, па неке крстиће су стављали у цркву. Као, раније патио много, стално га боле глава и онда су ишли у цркву и стављали су неке крстиће. Нешто им је поп чито, стављали су неке крстиће ту, на чело стави од воска. И онда кад дође та Млада Петка, тај ко је то стављало неће да ради. Има ту једна комшиница код нас, она је то стављала, болела је као стално глава и она је то стављала и она сад кад дође та Млада Петка она не ради. То дође сваког месеца. Кад се мења. То сваког месеца има та Млада Петка. Само има Млада Недеља једна, то је оно кад буде Спасовдан, она преслава код нас, па је после одма та Млада Недеља. Е то ја једино не радим. (*Зашићо њада не радиће?*) Моја баба је била из Мале Моштанице и тамо је била преслава. А једна наша рођака је копа-ла кукуруз тад и изашла на магистралу и погинула. Ја сам као дете се то уплашила, знам причали су, ето зато што је радила на Младу Недељу, ишла да копа, зато је погинула. Ја сам то као дете сватила и уплашила сам се и никад не радим ту Младу Недељу.

Казивала
Данка Пејровић, рођена 1948. у Вранићу,
разговор вођен 21. 08. 1999.

ДЕЦА

Детету погасиш воду кад плачу, кад не спавају. (*Да ли сије ви сами знали да угасиће?*) Знала сам, радила сам, шта ћу. Била је нека баба ту, ја сам родила сви петоро деце у кући, нисам ни видла болницу. Помагала ми нека баба за двоје, а троје сам родила сама и одсекла пупак сама. Узмем, била је нека бритвица па ужарим, имала је дрвене корице. И ја то узмем овако на пламен и одсечем овако, оборим га, и спреим од вуне конач. Баш кад сам ову родила сад најмлађу ћерку. И ту сам имала једну малу кућу, кажем мојем мужу, то је било баш за Покладе. Ми постимо часни пост, седам недеља. Устани, реко, Станимире, оће да родим дете. Каже – како, Бог те, он се уплашио. Ја само клекнем и одупрем овако овде крста. Овако клечећи, и само доле метнем ћебад и испадне беба. И ја одсечем пупак, завежем пупак, па одсечем, онда смо метули гребене, оно што се чешња вуна, метем гребене, метемо ту сено, као Исус Христос што је лежо, изатке се ћилимац, стручица, метеш ту стручицу и пешкир под главу, покријеш, повијеш, окупаш. Чим се роди дете данас, сутра идеш по знамење, поп чита водицу и да ти пола киле воде - кило, и шест недеља сипаш у корито ту воду и доливаш. Зна се петком доливаш, па ти служи шест недеља. И ми децу поливамо, и купамо и гајимо, метнем мало масти, свињске, чисте, опереш у две воде и то знамење, искупамо дете. (...) Повеје плели. Плете се од вуне, од ћилима. Оно остане што ткеш ћилиме, остану клучићи, исплетеш повеј и направити кићанку, метеш на ту кићанку бела лука и од цркве она кандила. Оно стаклено што горе кандила, ушијеш детету и нико му ништа не може. И то се дете гаји. (...) Долазе жене кад донесу повејнице. Мајка дође прва, за недељу дана, а после долазе жене за шест недеља. Прва мајка доноси повејницу. Донесе кокошку, и погачу, и соли на погачу, и три главце лука црнога и белог лука и детету аљиницу и шта има, купи му нешто и дође. И ти ону повејницу поквасиш, ја сам свако дете дојила осаммес месеци. За шест недеља, после повејница не иде. Ја морам сваку жену да питам и девојку, да ли је чиста, јер не ваља

код бебе излазило црвено, то изиђе црвено, не можеш да залечиш за седам година, кад не залечиш оно падне унутра и онда дете плаче. Кад има оно на себи. Кад кажу, онда намажу дете овако на табан, намажу мало са тим, ја то оперем. Док то не каже да има - не може, не дам да уђе. А за девојке питање - да ли имаш, ако имаш, немој код детета. *(Како би се њо лечило?)* Па, ето како би се лечило то, кад се појави то, за седам година, не може да се излечи, не може. Док не каже та жена која то урад'ла. Узмеш њену кошуљу или нешто, па провучеш дете кроз ту кошуљу и дете се излечи. А друкчије не може. *(Да ли је њошребан одређени број њовојница?)* Нема сватове. Треба да долази повојница због сватова, због удаје. Дође по три, по седам. Мени долазила моја фамилија, дођу, али прво мајка донесе, па после ти правиш, ако је парно, ако је непарно, може девет, може једанес, може петнес. Не сме парно. То кажу пос' не ваља због детета. *(Ако не дође нико?)* Нема сватове, ал обично мајка или ти свекрва умеси повојницу. Може свекрва из друге куће, из друге собе спреми и да ти донесе.

(Како се одбија дејше?) Намажеш сису белим луком или љутом паприком. Само га одбијеш, то ми рачунамо, одбијеш га. Кад никне први зуб онда се каже: Беле ти се зуби ка јагњенца, да будеш слађа од меда! Кад се кока кокач. Оно што купујеш, оне кокице. То смо ми звали јагњенца, да буду зубићи ко јагњенца. Кад му испадне први зуб то завежеш и оставиш и чуваш, да му буду здрави зуби. *(Да ли се чува и њујак?)* Пупак се чува, меће се под јастук. Под јастук метеш, под главицу метеш, пупчић и што га кум крсти, одшиша мало косице и метеш чарапу мушку од мужа под јастук детету, и метеш бритвицу и огледалце, и метеш белог лука и направиш му луткицу. Ја направим луткицу од крпа и тако то стоји. Метеш коњску потковицу. То стоји док дете не порасте. А коњску потковицу ставиш испод кревета, не сме нико на њега као на коња. Кад сам рађала децу одмах кантар и измерим. Сад мере у болници. Измерим одмах и кум да некад платна и направиш као кошуљицу. Не шије се. Маказама укројим и ту рука-

вићи. Отворено је са стране. То је крзница. Прва кошуљица то је крзница, што кум да.

(Да ли се дејше шиша?) Пре године. Ошишаш у кући, да расте косица боља. У кући га ошишаш. *(Ко?)* Може ујак. Прво ујак. То ујак кад дође да га ошиша спремиш ручак да једе и ту му косу метеш на родно дрво. И ту крзницу кад дође дете из цркве, обесиш на родно дрво, да родиш још, да будеш здрава. Ми смо тако све то радили, да би нашу децу, вала Богу, подигли.

(Кад њородиља излази из куће?) Шест недеља сам се тако чувала. Унутра, код мог детета, то је шест недеља. Кад је света Богородица родила Исуса Христа она је шест недеља крила се. У цркву - кад си чиста, кад се очистиш. Шест недеља не идеш, а после идем. За шест недеља рачунаш се да си бабица. *(Ви њо кажејте бабица?)* Ја, бабица. Породила се - бабица. Тако се то зове. И идем после цркви. Моју децу причешћивала увек на Преображење.

НАТІРИРОДНА БИЋА

(Шта се причало о ваміирима?) Привиђало је се то тако. Али то је некад било. Иде нешто као коњ, као да вуче неку штрангу. Мајка мене каже. Пази, ћери, иду кола и коњи, а нема нигде ништа. То је тако, привиђало се. А виш, кад је мене прво дете умрло, имало је шес месеци. Ја јадна сама, човек ми је радио у Београду, ја шта ћу, ајде да идем на гробље сваки дан. Понесем стакленце млека, шећера коцку, гробље није далеко, а била продавница само једна у Вранићу, ја се врат'ла из продавнице, узела бомбоне, и мало шећера, и мало млека, и вратим се и видим ја њега он стоји испред куће. Како сам га обукла - тако стоји и дођем кући и само суботом. Дечачић шес месеци. *(Шта буде ако дејше умре некршћено?)* Не ваља, не ваља некрштено, пос' буде дрекавац. Па сахране и некрштено, али поп неће, ни кад се удави неће. *(Молићвица њре сјавања?)* Ми смо љуљали децу у

колевки и то певали деци. Па тако - Ајде да спаваш, Бог те зове - и лепо, избројиш му. А кад се види нешто да оно плаче, мало узмеш воде, сумијеш га, сумијеш га над шпоретом, бациш воде преко главе, оно што је остало, сунеш на вишњу, и оно спава, расте лепо. (*Ако дејше ситално њлаче?*) Да су га лоше очи виделе. То сматрамо. (*Ко има лоше очи?*) Ко се роди у кошуљици. Кад се роди дете у кошуљици. Онда постане вештац. То је тако пре било. (*А једном одбијено дејше кад се њоново њодоји?*) Е, па то не ваља. Постане вештац. Кад пусти сису, то не ваља.

Казивала *Појовић Гроздана*,
рођена у *Цвeтoвцу код Ситeјoјeвца 1924. године*,
разговори вођени 22. и 29.08.1999.

Записала
Биљана Сикимић

БУБАЛИЦА

Бубалица је била на месту старог српског гробља где се српска омладина окупујала за време ускршњег поста и забављала, али без музике. Сваке недеље после ручка сакупљали су се момци и девојке, шетали и причали. За време ускршњег поста није се ишло у кафане, није било ни игранке ни музике, већ се само ишло на бубалицу. Девојке су биле обучене у обичне хаљине, обувене у натикаче или папуче са припасаним кецељама и обавезно повезане марамом. Мушкарци су такође били обучени у свакидашње одело у пантолоне или чакшире, обувени у опанке а на глави шешир или шубара. Млади су на бубалицу долазили без пратње родитеља. Овде су углавном долазили Срби, понекад и друге националности, али веома ретко. Ако неки момак има у башти лепог цвећа он би донео да би се мало „керно“. Девојке су од њих отимале зумбуле говорећи: „Јао, змај те из'о дај мени тај рози! Дај мени тај дупли“ итд.

На бубалици су се играле разне игре као нпр: шапца-лапца, труле кобиле, копићења, цикера, врџез и др.

Шайца-лајца се играло на следећи начин. Напред стане један момак који је „шапац“ то јест шапка рукама, а позади њега су парови момака и девојка у једном дугачком реду. Овај што стоји напред удара длановима - шапка изговарајући следеће речи: „Шапца-лапца, ко је сад на реду?“ Кад он ово изговори задњи пар трчећи мора да обиђе ред, а овај који је шапкао он јури да би ухватио девојку. Ако се девојки допада шапац она ће му омогућити да је лако и брзо ухвати, а ако то не жели онда брзо трчи. Кад шапац ухвати девојку стаје са њом испред колоне а онај који је остао без девојке тај сад шапка. Ако не ухвати девојку остаје и даље да шапка.

Труле кобиле играле су се на врху бубалице. Ту је било неких старих споменика. Један се повије а други му затвори очи. Остали скачу њему на леђа а он пипа и погађа ко је. Ако погоди ко је, онда се тај који је препознат сагне да на њега скачу.

Койићања, двојица окренута леђима један према другом и повијени на супротну страну, друга двојица